

23

Ziemie zaborów austriackiego i pruskiego po powstaniu styczniowym

WYMAGANIA WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ

XXXV. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX w.

Uczeń:

- 1) wyjaśnia cele i porównuje metody polityki zaborców wobec mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej (w tym ziem zabranych) – rusyfikacja, germanizacja, autonomia galicyjska;
- 3) charakteryzuje postawy społeczeństwa polskiego w stosunku do zaborców;
- 4) charakteryzuje proces formowania się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków i innych grup narodowych zamieszkujących tereny dawnej Rzeczypospolitej; dostrzega kluczowe znaczenie utrzymania i przekazywania polskiego kodu kulturowego (wiara, język) dla podtrzymania świadomości narodowej;
- 6) rozpoznaje przejawy budzenia się polskości na Górnym Śląsku, Warmii i Mazurach oraz cofania się polskości wraz z ustępowaniem cywilizacji łaćńskiej na „ziemiach zabranych”.

CZAS ZAJĘĆ

1 godzina lekcyjna

CELE LEKCJI

Uczeń:

ZNA

- daty: 1861, 1866, 1873, 1876, 1886, 1885–1886, 1894, 1901, 1908
- postacie: Agenora Gołuchowskiego, Michała Bobrzyńskiego, Kazimierza Badeniego, Alfreda Potockiego, Juliana Dunajewskiego, Mieczysława Ledóchowskiego, Michała Drzymały
- zakres autonomii galicyjskiej oraz możliwości działania Polaków z zaboru pruskiego w pruskim Landtagu i niemieckim Reichstagu
- przykłady działań germanizacyjnych i działań Polaków wobec germanizacji w zaborze pruskim

ROZUMIE

- pojęcia: dyplom październikowy, patent lutowy, autonomia, Landtag, Reichstag, kulturkampf, germanizacja, Provinz Posen, Komisja Kolonizacyjna, parcelacja, rugi pruskie, Hakata, ustawa kagańcowa
- znaczenie lojalizmu polskich elit w polonizacji administracji Galicji

POTRAFI

- wskazać znaczenie patentu lutowego dla zmiany sytuacji Polaków w Galicji
- omówić wpływ polskich grup społecznych na władzę w Galicji
- omówić działalność polskich polityków w Wiedniu

I. WPROWADZENIE

Podajemy temat i główny cel lekcji.

II. ROZWINIĘCIE

Dzielimy klasę na kilka grup i każdej z nich przydzielamy jedno z dwóch zadań opisanych w instrukcjach. ►

Grupa I

Korzystając z podręcznika, stwórzcie mapę myśli w aplikacji [miMind](#) lub na dużym arkuszu papieru na temat sytuacji Polaków w zaborze austriackim w drugiej połowie XIX w. Zwróćcie uwagę na:

- propozycje reform w Cesarstwie Austriackim (Agenor Gołuchowski, dyplom październikowy, patent lutowy),
- organy władzy w Galicji (od Sejmu Krajowego po samorząd miejski i wiejski) i rolę Polaków we władzy galicyjskiej,
- lojalistyczną postawę Polaków w Galicji,
- działalność Polaków w Wiedniu.

Grupa II

Korzystając z podręcznika, stwórzcie mapę myśli w aplikacji [miMind](#) lub na dużym arkuszu papieru na temat sytuacji Polaków w zaborze pruskim w drugiej połowie XIX w. Zwróćcie uwagę na:

- strukturę terytorialną Cesarstwa Niemieckiego,
- ustrój Królestwa Prus oraz działalność Polaków w Reichstagu,
- politykę kulturkampfu i germanizacji,
- działania Polaków na rzecz zachowania polskości w zaborze pruskim.

Po zakończeniu zadania grupy prezentują efekty swoich prac na forum klasy.

III. PODSUMOWANIE

Zadajemy pytania:

- Co skłaniało Polaków do uporczywej walki z polityką germanizacyjną?
- Które z działań były waszym zdaniem korzystne dla Polaków pod zaborami: lojalizm czy walka?

METODY KONTROLI

Przypominamy zasady gry w bingo, rozdajemy uczniom plansze ► i wyświetlamy listę haseł do wpisania. ► Następnie odczytujemy opisy, a uczniowie na bieżąco wykreślają odpowiednie postacie lub pojęcia w swoich planszach. Osoba, która pierwsza skreśli wszystkie hasła w jednej linii, wygrywa.

PRACA DOMOWA

Lojalizm czy walka? Rozstrzygnij, która z postaw była lepsza dla Polaków pod zaborami. Uzasadnij odpowiedź.